

Viru-Jaagupi ja Kehala kooli ajaloo

Viru-Jaagupi õpilased ja õpetajad 1927. aasta kevadel.

Viru-Jaagupi koolimaja planeerija ja Hariduseltsi kooli esimene juhataja Julius Kaljuvee abikaasa Loviisaga.

Viru-Jaagupi kool

Viru-Jaagupi koolil on olnud mitu nime: Viru-Jaagupi Haridusseltsi kool, Viru-Jaagupi Algkool, Viru-Jaagupi Mittetäielik Keskkool, Viru-Jaagupi 7-klassiline Kool, Viru-Jaagupi Keskkool, Viru-Jaagupi 8-klassiline Kool, Viru-Jaagupi 9-klassiline Kool (Põhikool) ja praegu õpib lapsi ainult esimeses neljas klassis.

Viru-Jaagupi Noorsoo Kasvatuse Seltsi Kool töötas aastail 1907–1919. Kool alustas tööd ühe klassiga. Esimeseks koolijuhatajaks oli Julius Kalkun (Kaljuvee), kes töötas kaks aastat. J. Kalkun-Kaljuvee (1869–1940) oli möödunud sajandi lõpu ja käesoleva alguse eesti koolmeisteritest kahtlemata üks ärksamaid, erudeeritumaid ja mitmekülgsemate huvidega mehi. Tema sulest ilmus kirjutisi nii matemaatika, füüsika kui ka pedagoogika alalt. Eriti hinnatav oli ta tegevus geoloogia ja mineraloogia propageerimisel ning õpikute kirjutamisel. Kool alustas tööd 33 õpilasega, hiljem kõikus arv 60 ja 100 vahel. See kool oli 1911/12 õppeaastal esimeseks töökohaks akadeemik Hans Kruusile. Kõrgema emakeelse kooli asutamine Viru-Jaagupisse oli iseenesest suur samm rahva hariduselusel. Raskustega võideldes said siin hariduse ka kehvena rahva lapsed.

Viru-Jaagupi Noorsoo kasvatuse Seltsi Kool võeti 1919. aastal avalikkude algkoolide võrku. 1919/20 õppeaastal oli koolis juba 4 klassi: III, IV, V, VI. Kuni 1930. aastani, mil algkooli suleti, tulid õpilased III klassi.

Õpetajad

1925. aastal asus õpetajana tööle Ida Soone, kes töötas ühtejärge 1962. aastani, mil siirdus pensionile. Ida Soone suri 19. septembril 1985. aastal 86 aasta vanuselt. Ta on kahtlemata olnud Viru-Jaagupis tähelepanuväärseim õpetaja. Kuna kool ja koolimaja oli tol ajal ainuke kultuurikeskus Viru-Jaagupis ja õpetajad olid nii kooli kui ka lastevanemate kultuuriürituste initsiaatorid ja suunajad (laulukoori, näiteringi, võimlemisringi, spordijuhid), siis ka seepärast oli õpilaste suhe õpetajatesse eriti lugupidav. Õpetaja Soone oli klassivälises tegevuses eriti aktiivne. Igal kevadel oli traditsiooniliselt õpilastega lavastatud uus näidend nagu „Tuhkatriinu“, „Väike džungli nõid“ jt.

1926. aastal asus kooli juhtima Voldemar Raud, kes pärast 25 tööaastat 1951. aastal vabastati töölt ja jäeti ilma pensionistki. Voldemar Raud oli musikaalne, ta juhatas laulukoore ja võttis aktiivselt osa seltside tööst. Ta oli osav pedagoog, tundis hästi psühholoogiat ja toetas noori õpetajaid taktitundeliselt.

Põhiliselt olid 1926–1940 ametis V. Raud ja I. Soone. Kolmas õpetaja oli ka, aga see tavaliselt lühemat aega. Nii oli Herbert Salu 2, H. Puss 5, L. Rünkla 5 aastat. Õpilaste arv oli kõrgeim 1924/25 õppeaastal – 153,

muidu oli 140 piires.

7-klassilise koolina töötati 13 aastat. 1950. aastast suurenes klassikomplekti arv ja pedagoogide arv tõusis 11-ni. 1944. aasta sügisel asus tööle Heino Vaasma, kes pidas pedagoogi ametit 8 aastat, 1948. aastal Aliise Vaasma (Siiber), 1949 S. Laur. 1950/51 õppeaasta tõi suuri muudatusi. Koolis oli 7 komplekti, mis tingis õppealajuhataja koha, kuhu määrati Leida Ilves. Samal aastal tulid tööle noored õpetajad I. Laud (Raudsepp), Asta Kuristik (Ainomäe), Valve Pärn, Endel Laud, Ella Jürgen. Tulnutest jäi püsima Ivi Laud, kes töötas pensionini. 1953. aastal võttis koolijuhhi ameti oma õlule Vello Taremaa, fantastiline majandusmees, kes suutis muretseda väga hea õppevahendite baasi, teha majas ümberehitusi, koos Asta Kuristikuga rajati eeskujulik kooliaed, Vinni sovhoosi abiga ehitati väliujula, seati korda võimlemislinnak.

Keskkooliaastad

Viru-Jaagupi koolist sai keskkool 1957/58 õppeaastal. Õpetajate arv suurenes, õppealajuhatajaks määrati A. Vaasma. Õpilaste arv kasvas 238-ni. Ka internaadis oli kuni 128 õpilast, õpetajaid 21. Paigale jäid M. Tikop, M. Inno, Helgi ja Linnaart Kaljend. Keskkool tõi alevikku elu, nooruse. Rajati kasvahoone, tehti agaralt isetegevust ja lõpetajad suutsid läbi lüüa. Peaaegu viiendik omandas õpetajakutse. Hoogne oli näiteringi tegevus õpetaja Soone käe all.

Kuna maja jäi kitsaks ja Pajusti kolhoos lubas keskkooli ehitada, siis 1965/66 õppeaastal hakkas õppeasutus kandma 8-klassilise kooli nime. Kaua püsis õpilaste arv 170–180 vahel. Õpetajad, kes soovisid keskkooliklassides õpetada, lahkusid. Aastateks jäid tööle I. Laud, M. Inno, M. Malmberg, H. Kaljend, K. Pohlak, A. Vainomets, A. Vaasma, V. Taremaa, S. Taremaa, P. Taremaa, Ü. Vaasma. Pärast 33 tööaastat pani direktoriameti maha V. Taremaa. Tulid noored mehed Ü. Türnpuu, tema järel K. Lina. Vinni kerkis uhke koolihoone. Kui enne sõitsid Vinni ja Pajusti

õpilased Viru-Jaagupisse, siis nüüd on vastupidi. Ka elanikkond on muutunud, samuti töekspidamised: mida suurem, seda uhkem! Nii astub mõnigi algkoolilaps koolimajast mööda bussi peale! 1997/98 õppeaastal ongi põlises ja tuntud Viru-Jaagupi koolis ainult 4 klassi kahe klassikomplektiga, kus juhatajaks Maret Malmberg ja õpetajad K. Taremaa ja T. Raudalainen. Lastel on meeldiv sõbralik kodukool.

Alumise korruse neljas ruumis tehakse remonti rajatava muuseumi jaoks.

Loodan nende, kellest oleneb maaelu käekäik, arukusele, et ka väike kool on maakohas oluline.

*K. Malmbergi, S. Savimäe, A. Veskimäe, T. Vilu ja A. Aunapuu kodu-uurimistööde põhjal
Aliise Vaasma*